НАЙНОВІЙШЕ ЧУДО

в Ченстохові

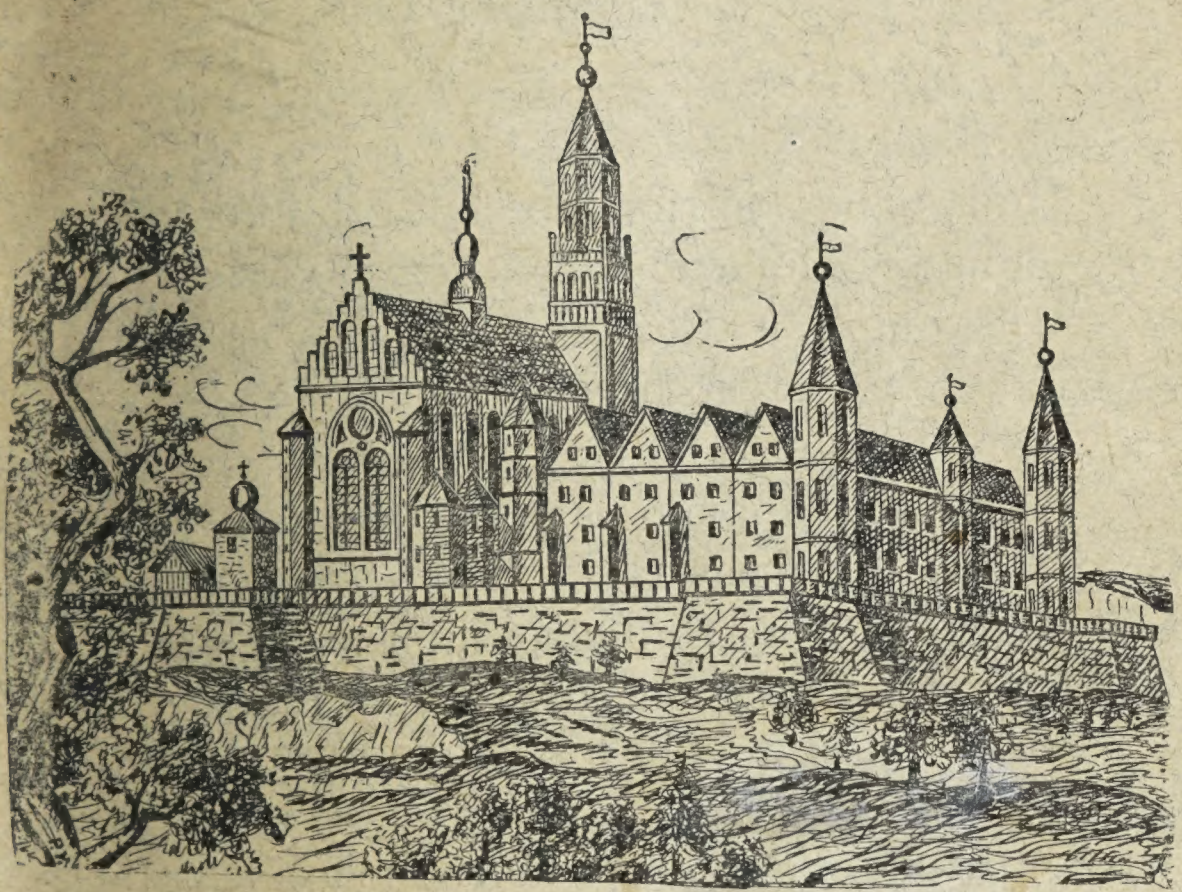

Ціна 15 центів.

1911.

Накладом „РОБОЧОГО НАРОДА“

З „Рускої Друкарні Я. Н. Крета“, Вінніпег, Ман.

Руска Книгарня в Віннїпег

Руска Книгарня видала доси много книжок, з котрих поручаэ особливо сї

Слово правди, написане сьвященником Петровом .15

Про чуда сьвятих Дамазія і Панкрація, або памятка з старокаэвих відпустів ,10

Правовірний Католик .10

Христос охотно приймаэ грішника .10

Без Бога на сьвітї .25

Важнїйші права Канади, або наші Канадийскі параґрафи .35

Підстава Христіянської віри . . . ·25

Вірність пастирска Ісуса Христа . . . ·05

Оборона віри, або поясненэ чому і як маэмо вірити в Бога . . . ·25

Фармазони або як то 30 господарів записали ся чортови . . .25

Оповіданя для дїтий. Гарна книжочка з образками видана в Канадї ·30-

Казки за Жидів . . . ·10

Рицар і Смерть . . . ·05

Домашний Писар, абс взори руских і англїйских листів на всякі случаї. Цїна зн. ·35

НАЙНОВІЙШЕ ЧУДО

в Ченстохові

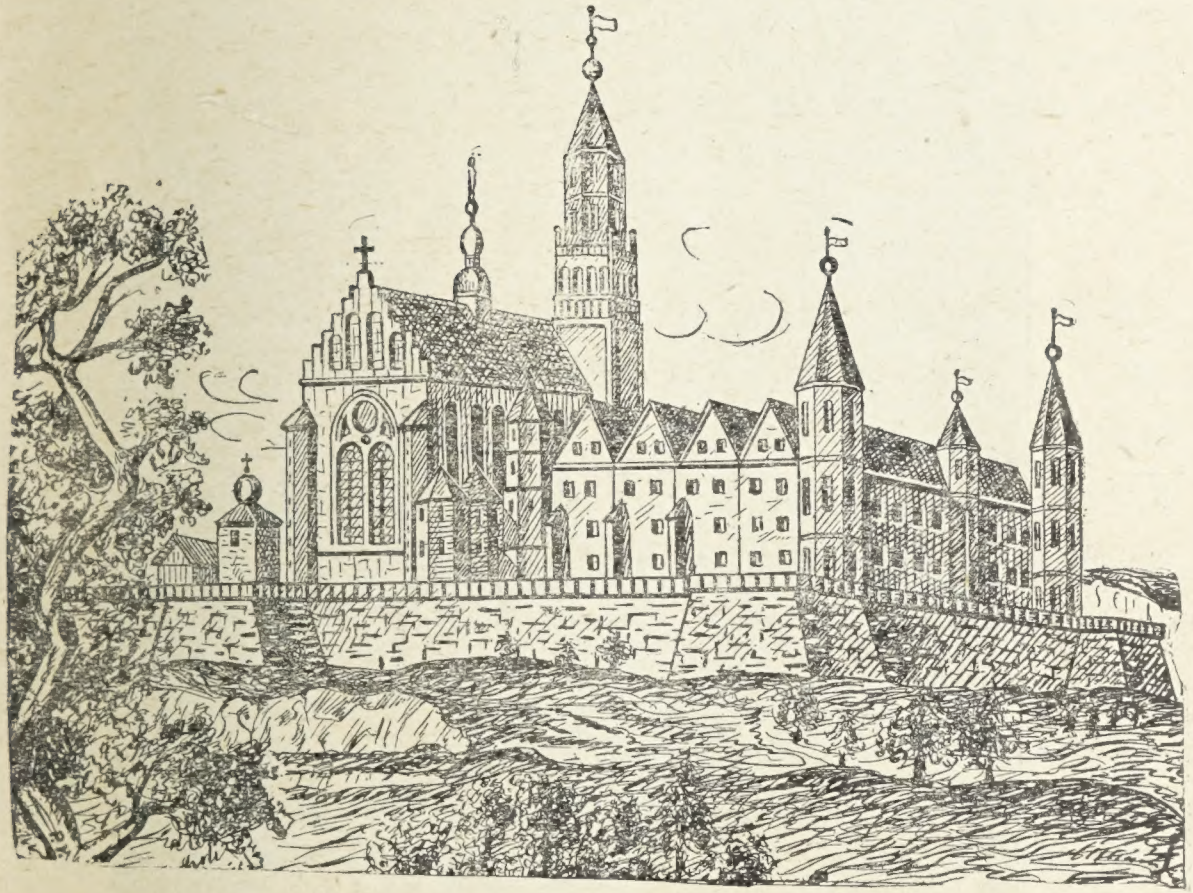

Ціна 15 центів.

1911.

Накладом „РОБОЧОГО НАРОДА“

З „Рускої Друкарні Я. Н. Крета“, Вінніпег, Ман.

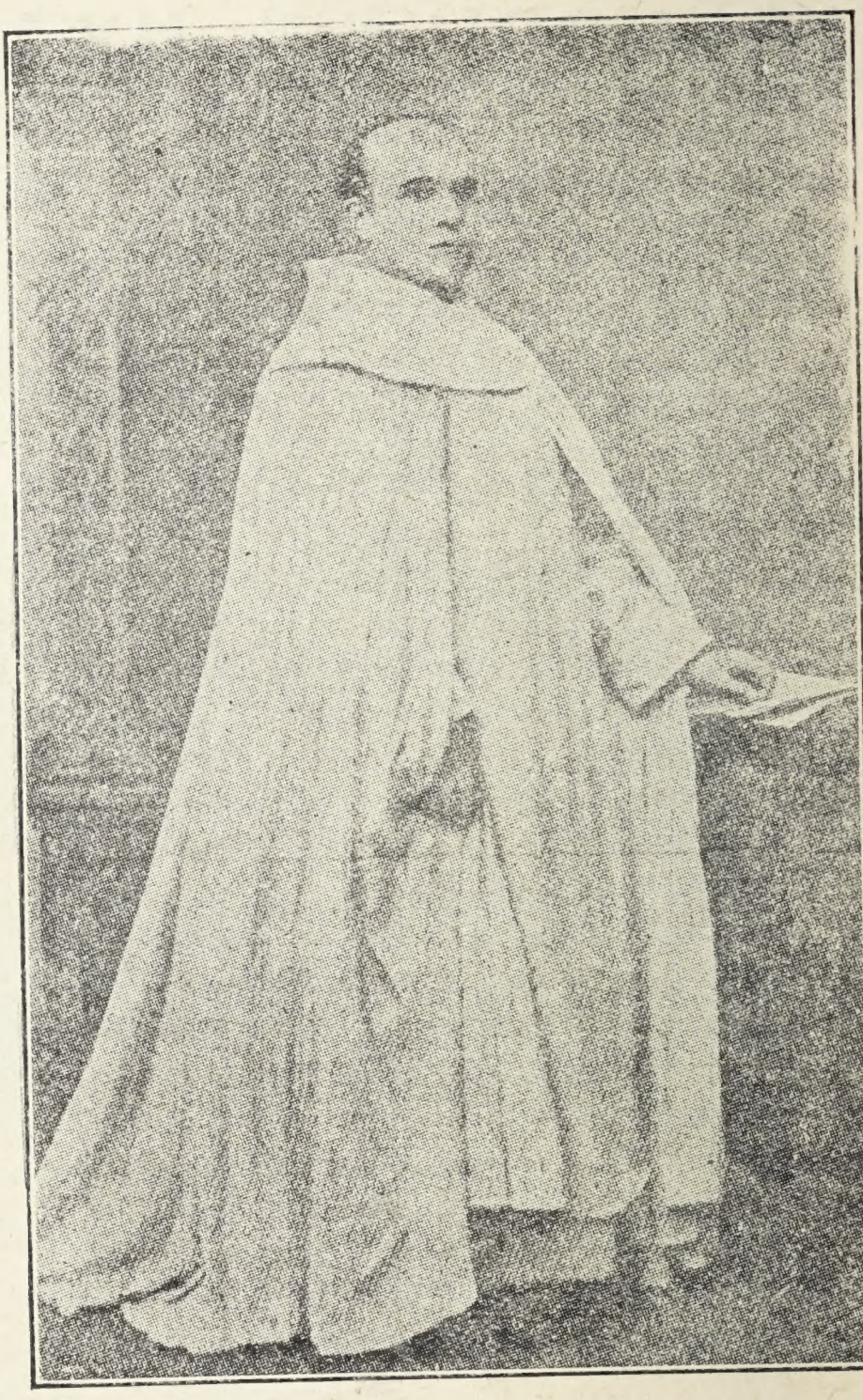

Кс. Дамазий Мацох.

І сказав ім Ісус: Написано Дім мій назветь ся домом молитви; а ви зробили з него вертеп розбишак.
Мат. XXI. 13.

В листопадї 1910 р. розійшла ся по цїлім сьвітї страшна рістка; викрило ся, що одно з найсьвятїйших в католицкім сьвітї місць, — кляштор ОО. Павлїнів на Ясній Горі в Ченстохові, — є вертепом лотрів, злодіїв, ошуканців, сьвятотатства, пияньства, розпусти, чужолоства і мордерства.

Несчислені товпи побожних відпустників вірять, що образ Матери Божої Ченстоховскої творить чуда, уздоровлює хорих, ратуэ в нещастю, помагаэ в житєвих інтересах. Очевидно сю віру ширили і піддержували законники, які мали з сего золоті доходи. Рік в рік сотки тисяч побожних людий з цїлої Польщі а навіть з Украіни мандрували до Ченстохови і купували

там ласку Матери Божої коштовними річами, шедрими дарами і гріпшми, які давали на служби божі. Богачі давали брилянти і всякі клейноти, а навіть крайний жебрак вважав за свій обовязок лишити бодай кілька рублів в глубокім переконаню, що все те йде на божу хвалу, на честь Пречистої Дїви Марії і на добро католицької церкви.

Аж тут, мов грім з ясного неба викрива-ється, що законники, які так солоно кажуть собі платити за чуда, самі в ті чуда не вірять, бо крадуть гроші і жертви, що їх складають побожні відпустники і за ті гроші пють і розпустують з жінками, обікрали чудотворний образ Матери Божої з клейнотів, удержують собі коханки, один з них умер з пияньства у пияцькім шалї, а другий в кляшторі сокирою зарубав свого брата!

Показало ся, що ченстоховский кляштор — се чиста Содома і Гомора!

* * *

Коли 24 листопада 1910 р. пропала дорогоцінна сукенка, корона з клейнотами і коштовні перли з образу Матери Божої Ченстоховскої, — зараз католицькі ґазети написали, що ся крадіж є наслїдок деморалїзації, викликаної революцією, ширеної через ,,злобні впливи соціялїзму".

Коли 25 липня 1910 найдено в ставі під Кломнїцами труна у софі, тодї знов завила хором клерикальна преса: ,,Ось ще одна жертва розбоїв, шириних через соціялїстичну гниль".

Однакож правда випливає на верх, як олива.

Викрило ся, що сї злочини зародили ся там, де не доходять ,,деморалїзуючі впливи соціялїзму", — в кляшторній келії. Не в благородній, геройській душі революціонера — соціялїста, що боре ся о визволене своєї кляси, а в серцю, що бє ся під білою монашою рясою, в мозку під оголеним і ,,посьвяченим" черепом дармоїда — монаха, що жие з добродушної віри темних

мас, — вигріло ся сьвятотатство, убійство і ошуканьство.

* * *

В хвилї, коли в Португалії по прогнаню короля новий республїканський уряд зачав свою дїяльність замикаючи монастирі кляштори і проганяючи монахів і монахинь з краю, вийшли на денне сьвітло злочини ченстоховських законників, які переходять все, що може видумати найбуйнїйша фантазія автора кримінальних романсів.

На тій Ясній Горі, де пробуває образ „Матки Боскої Ченстоховскої, крульової польскої“, попи враз зі своїм настоятелем удержують собі розпусних дївчат за гроші, крадені з жертв, що понаносили несчислені товпи вірних; присягали чистоту, а потапають в тїлесних роскошах і присягали убожество, а крадуть, як круки, сотки тисячів рублїв, що зложили їх побожні на служби божі, яких нїхто не відправляв; сьміють ся з дурноти та легко-

вірности своїх овечок, вилуплюють правдиві брилянти і перли з суконки і корони чудотворного образу, а вправляють шкляні; продають крадені дорогоцінности, аби було за що розпустувати, а коли заходить небезпеченьство, що таки може ся викрити злодійство, то злодії-попи здерають з образа цілу суконку і корону і всї иньші дорогоцінности, удаючи, що то якісь чужі злодії вломили ся до кляштору, а наконець ксьондз Дамазій Мацох у своїй келії в ченстоховськім кляшторі сокирою рубає свого стриєчного брата, спільника своїх крадежий, за якого вперед віддав свою коханку, коли зайшла від него.

Ось які були злочини сего ксьондза Мацоха:

1). Своїй коханцї Гелєнї Кшижановській сфалшував метрику слюбу зі своїм неістнуючим братом, відтак виробив метрику смерти сєго видуманого брата і представив хорошу Гелєну як свою повдовілу братову.

2.) Коли-ж вона зайшла від него, від-

дав її за свого стрієчного брата, Вацлава Мацоха і сам дав їм слюб, а по слюбі дальше з нею чужоложив, кілячи собі зі свого монашого стану.

3.) В спілці з товаришами — законниками крав гроші, що їх складали побожні на служби божі і жертви, і віддавав ті гроші на удержуване своєї наложниці та иньших публичних дівчат і на пиятику.

4.) в спілці з иньшими попами — Павлінами обікрав чудотворний образ Матери Божої, а коли потім відбувала ся урочиста коронація того образа, на яку зійшло ся до Ченстохови пів мілїона побожних — злодії самі відправляли служби і провадили процесію.

5.) свого стрієчного брата Вацлава, коли той спав в його келії, ксьондз Мацох зарубав сокирою, а коли Вацлав зачав харчіти, висповідав його і приготовив на смерть, а відтак тими самими руками зловив його за горло і додусив.

Иньші монахи теж не лучші:

Настоятель монастира кс. Евзегій Рей-

ман гуляє і пяничить за кляшторні гроші, їздить з оперовою сьпівачкою до морських купелів і до Еспанії та справляє їй брилянти.

Кс. Йодель вмерає з пияньства на delirium tremens (пияцький шал.)

Ксьондзи Базилї Олесїньскпй і Ізидор Старчевський крадуть до спілки з Мацохом. Ксьондз Базилї удержує собі коханку Новаковську, дочку торговця сьвятощами (девоціоналіями) в Ченстохові.

Содома і Гомора!

* * *

Мацох зробив соб наложницю із покутниці; сам признає ся, що пізнав ся з Геленою Кшижановською, сповідаючи її.

Обкрадає труна, який в „убогій“ монашій келії громадить вартісні папери, що мають для него стораз більше вартости від евангельских карток, з словами Христа, що лекше верблюдови перейти через ухо ігли, чим богачови в війти до небесного царства.

Не досить на тім. Він мордує чоловіка і кровавою рукою, мов на глум, приготовляє і благословить тогож чоловіка на смерть.

Наложницю свою, що зайшла від него в тяж, видає замуж за свого найблизшого свояка і робить его спільником своїх ріжних лайдацтв.

Гнилею заносить від него на всї сторони, а настоятель монастиря має для него спеціяльні ласки, бо через таких як він удержує ся при власти.

Вговорюючи в людий, як проповідник, що для спасеня душ в чистилищу, для вилїченя зі слабостий, для помочи в кождім нещастю, найпомічнійшим средством є служба божа в чудотворнії сьвятинї — кшить собі відтак з тих, що йому вірять і обкрадає не лише ті душі, що мучать ся в огненних муках, але обкрадає і ту найбільшу сьвятість, якій цїле своє житє посьвячує, образ Матери Божої.

А коли ходить о затертє слїдів злочину, він як ніи, поклонник Марії, бере при-

сягу від людий, що ані словечком нїкому нїчого не писнуть.

Скільки ще убийств, шахрайств, крадїжий виявить ся — нїхто не знає. Одно певне, що ченстоховський кляштор — се вертеп найогиднїйших злочинів, що можуть виплодити ся у звироднїлій уяві індівідуів, які для своїх звірячих інстинктів мають влакшену дорогу завдяки релїґійному дурови ,,овечок“, що лїзуть на ослїп у їх сїти розпусти, напихають кишені дармоїдів стосами гроший, бо вкріплена в них віра, що небесних ласк найлекше можна доступити при помочи золота, зложеного у попівські руки.

Надмір богацтв, зложених добродушними відпустниками спричинив огидний надмір злочинів у ченстоховськім кляшторі. Суспільність, якій ще так богато бракує, аби піднести ся умово, суспільність, якій бракує грошнї на просьвіту, на боротьбу з нуждою, на народні і культурні цїли — та суспільність завсїгди має подо-

Кс. Дамазій Мацох в окруженю начинь духозних Кшижановскої і ї сестер.

статком мамони, аби нею затроювати совість ріжних Мацохів.

Нині здерта маска з лиця ошуканців, злодіїв, фалшівників, розпусників і убійців у попівських одежах. Загал муспть поважно застановитись над дальшими льосами подібних гнізд. По що є кляштори? Яку вони мають міссію в сучасній суспільности? Чи в найлучшім разї не є вони росадниками насїкомців, що деморалїзують околичну людність? Недавно ми чули, що австрійський мінїстер осьвідчив, що „його власть кінчить ся на монастирськім порозї“. Чиж суспільність може довше зносити такий стан річий, аби побіч що-раз більше закорінюючих ся демократичних порядків істнували ухилюючі ся від всякої публичної контролї середновічні останки? Треба скористати із ченстоховського злочину і розпочати широку акцію за скасованєм кляшторів.

Замкнути монастирі! розвязати закони! Проч з Мацохами! Проч з монахами!

Передминувшого року обрабував хтось чудотворний образ Матери Божої в кляшторі в Ченстохові, здер з него всї дорогі перли і прикраси, здер обі корони, забрав суконки вишиті перлами і висаджені діямантами. Порядно обловив ся рабівник, бо побожні люди з давен-давна зносили величезні богацтва до кляштору. Але обрабований ,,чудотворний" образ мовчав, а рабівник без перешкоди, в спокою сховав ся.

Вістка про обрабованє образа швиденько розійшла ся по цїлім сьвітї а ОО. Павлїни, що завідують кляшторам з властивим всїм клєрикалом спритом і розмахом використали нагоду і з величезним шумом і галасом урядили т. зв. ,,коронацію" образу. Папа римский прислав дві ,,корони" котрі зрештою як твір золотникарської штуки не мають жадної вартости, а коштували ледви кілька тисячів корон, а попи з величезним парадами, при участи соток-тисяч сфанатизованого народу (переважно женщин) посьвятили ті корони і укоронували образ.

Очивидно клэрикальна преса зараз ствердила, що рабунку мусїв допустити ся якийсь недовірок, затроєний їдию соціялїзму і з сеї причини, передовсїм в Польщі устроїла дику нагінку з пресї, по косцьолах і на відпустах на все що, соціялїстичне.

Та прехня маэ короткі ноги! Мусїло вречи ї викрити ся, що рабунку не допустив ся якісь недовірок, або „масон", а поповнив його слуга божий, побожний законник, Дамазій Мацох, який був покликаний і житэ своэ посьвятив — на службу Богови а спеціяльно на оборону і пошанованє „чудотворного" образу на Ясній Горі! Рабівником. не був жаден соціялїст — а сьвятий законник!

Помимо енергічних попукувань, слїдство через довгий час не могло сего викрити. Всі слїди рабунку губили ся у кляшторі, а нїкому анї на думку не прийшло, що о б р а з о б р а б у в а в к с ь о н д з, а радше як нині слїдство виказуэ, т р и к с ь о н д з и Павлїни, що мали с т е р е г ч и чудотворного образу! Злочинцї у попівских рясах

тимбільше чули ся безпечні, що в якийсь час по відкритю рабунку, знайдено — далеко від кляштору на лані засадженім бараболями — кавалок суконки з образа і троха перел! Отже всї підозріня від кляштору були усунені.

Злодії жили собі безпечно в мурах сьвятого кляштору молячи ся щоденно до тої, якої чудотворний образ обікрали, кидали громами на „еретиків" всяких, давали розгрішеня побожним, слухали сповідий підчас коронації і відпустів. А спеціяльно кс. Дамазій Мацох, сердечно приймав Божим словом входячі до Ченстохови женщини-па, ломниці.

Труп у софі.

В десять місяців опісля найдено припадково у ставі в селї Завада, коло місточка Кломніце в Польскім Королївстві трупа мущини, укритого в софі обшитій рогожею. Пошукуваня россійскої поліції, як звичайно, коли не розходить ся о висліджене соціялістів, були зра-

зу без-успішні. Годї було докладно стверди ти, хто властиво є той замордований мущина, якого трупа хтось старав ся усунити в такий незвичайний спосіб. Помимо фотографій з описів лиця, помимо слїдства, яке розтягло ся далеко поза границї Польщі; не пізнав нїхто особи трупа. Справа притихла і незадовго про ню забули, тим більше, що россійска полїція така пильна в викорінюваню „політичних злочинів" — нагло якось втратила охоту до пошукувань. Очевидно дістала хабара від попів — і замовкла.

Відкритє мордерства.

Тимчасом — зовсїм несподївано — один з мимовільних съвідків затопленя софи з трупом в ставі, дорошкар ч. 31. по пяному виговорив ся, що знаэ тайну! Зараз його арештовано і тоді доперва зачали викривати ся подробицї, що довели до відкритя злочинця — а був ним Павлїн кс. Дамазій Мацох.

Арештований дорошкар оповідаэ, що

луга кляшторний, Станїслав Залоґ, закликав эго до кляштору з другим дорошкарем, ч. 36, що називав ся Пйонек, аби вивезли з кляштору якусь велику паку. І справдї до одної дорошки всїв з великою скринею сей слуга, а до другої Павлїн кс. Мацох, і відтак обі дорошки поїхали в сторону Кломнїц. По короткім часї, дорошкар що віз кс Мацоха, вернув до Ченстохови, а Мацох пересїв на дорошку, що везла слугу кляшторного зі скринею. Коло села Завада, на розказ слуги задержала ся дорошка і паку кинули дорошкар зі слугою до ставу.

Присяга.

Стоячий у білім плащи на дорозї Мацох здержав слугу і дорошкаря, що хотїли всїсти у візок, кинувши до води обшиту в рогожу паку. З під плаща видобув хрест і дрожачим зі зворушеня голосом відізвав ся:

— Поки всядете у візок, мусите присягнути на Христові рани, що не оповісьте нїкому, що тут стало ся. Се

що тут сталося, мусїло стати ся для добра образу нашої Пресьвятої Дїви.

Присягли заклинаючися на спасенэ своїх душ; вернули до Ченстохови. На другий день розійшлася вістка про найденэ софи з трупом, але дорошкар, звязанэй присягою, мовчав! І по арештованю не хотїв оповісти подробиць, поки не увільнено його в д присяги!

По зізнанях дорошкаря легко справджено, що софу вивезено на припоручене отця Дамазія Мацоха і що то він зі слугою Станїславом Залоґом софу з трупом відвозив до ставу. По нитцї дійшли до клубка і незадовго довідали ся, що софа стояла в келїї кс. Дамазія Мацоха, що отже нїхто иньший, а лише він замордував чоловіка, впакував до софи і казав відвезти в дорошцї до ставу.

Кс. Мацох, занепокосний відновленем

слідства, драпнув з Ченстохови, а тимчасом иньші, страшенно скандальні вчинки сего злочинця в білій монашій рясі вийшли на яв!

Коханок власної братової.

Слїдство дальше ствердило, що кс. Дамазій Мацох, чмихнув по відкритю злочину у широкий сьвіт не сам, а в товаристві своєї власної братової. Гелєна з Кшижановских Мацохова — се була жінка єго стрийного брата Вацлава Мацоха, почтового урядника з Граніци і сого якраз брата кс. Павлїн Дамазій Мацох в дуже здрадливий спосіб замордував в своїй келїї, укрив у софі, а потім трупа з софою втопив в ставі.

Отсю свою братову Гелєну, побожний ксьондз Дамазій Мацох сам висватав за сего свого брата Вацлава, — а коли заморду-вав його в кляшторі, відвіз її до Лодзї і дуже часто її відвідував. Слїдство виказало, що вже і перед тим — по крадежи коштов-

них річий з образа — кс. Дамазій без перестанку відвідував свою братову і що були в дуже тїсних зносинах.

„На злодїєви шапка горить".

Але кс. Мацох по замордованю брата і обрабованю образу, не чув ся добре в кляшторі, тож по якімсь часї нагло вийхав, не кажучи про се нїкому. Видїли його в Лодзї в товаристві братової, видїли його в Варшаві. Потім, коли викрив ся його злочин, чмихнув перебраний за сьвітського попа, а Мацохову заарештовано в Прошовіцах. Тимчасом слїдство, яке вже тепер провадило ся енергічнїйше — виказало, що в обрабованю образу помагали Мацохови ще два инші кляшторні пташки, котрих також замкнено до Іванової хати. Се були ксьондзи: Ізидор Старчевскій і Базилї Олесїньскій. Послїдного арештували, коли хотїв втїчи з Ченстохови.

Арештованє Мацоха.

Попа-убійника арештували в Кракові,

коли висїдав з потягу з Варшави. Повідомлена про те, що Мацох перейшов австрійску границю краківска поліція, патролювала на краківскім двірци желїзничім і коли Мацох висїдав з потягу, арештував его комісар поліції, Ясїньский.

Переслуханє

Переслуханэ ксьондза Мацоха дало такі несподївані наслїдки, що перейшли вони навіть найсьмілїйші ожиданя! А однакож дивлячи-сь на того ксьондза, нїхто би й не припустив, що він злочинець, злодїй, убійник.

Середного росту мущина, в чорній сутанні з малою пелериною, яку носять всї польскі ксьондзи у Россії, з лицем досить звичайним, старанно виголеним, однакож не здраджуючим зовсїм тої умової тупости на яку скаржили ся в кляшторі: білявий з великою лисиною, що сягаэ далеко поза чуб, з чорними очима, що дивлять ся неспокійно споза окуляріві Отсе образ с соби Мацоха.

Стояв в інспекційній кімнаті перед пару поліційними аґентами і урядниками, відчуваючи на собі їх слїдчий погляд. Вже признав ся до страшного злочину; комісар поліції стилїзував на голос в його присутности его власні зізнаня, диктуючи їх до протоколу. Він стояв, глядів перед себе тупим поглядом і слухав мовчки відгомін власних зізнань, що були рівночасно й страшним оскарженєм на него. Лише долонї, що їх держав на грудях, стрічали ся з собою нервово.

Зізнаня його про замордованє брата сокирою, про приготовленэ його на смерть і про душенэ его власними руками — є такі страшні, такі огидні, що лише найпослїдніїший злочинець міг щось подібного зробити. А однакож — се був шіп, слуга божий,побожний законник, монах, сторож і почитатель ,,чудотворного" образа на Ясній Горі в Ченстохові!

Брехливі зізнаня.

Що до замордованя свого брата Вацлава намагав ся кс. Мацох з початку пред-

ставити його, не як здрадливе убійство, а як убійство в розгоряченю.

„Убійство поповнив я в розгоряченю, а причиною его була любов до женщини і заздрість.“

І зачав оповідати: „З Книжановскою Гелэною знав ся я від довшого часу і удержував з нею близші зносини. В минувшім році вона вийшла за муж за мого брата (пізнійше показало ся, що се була брехня). Брат вмер, а з вдовою зносини були ще зажилійші, однакож помимо сего, я зго див ся, аби вона вийшла замуж за Вацлава Мацоха, мого стриэчного брата. З сеї причини, я терпів велику заздрість до Гелени.

Незадовго по шлюбі Вацлав приїхав до мене до Ченстохови і зачав робити менї острі закиди, що я оженив его з женщиною легкої моралї. Тодї я в розгоряченю ударив его в голову так сильно, що Вацлав упав неживий.“

Се на погляд правдиве толковане не збило однакож комісаря Ясїнського із пу-

тя, бож він знав, що найдений в софі чоловік був замордований сокирою, що й можна було легко пізнати із ран; а тих було кілька. Отже маючи вже досить викрутів, Ясїнський крикнув до дрожачого попа:

„Ксьондз бреше; замордував свого брата сплячого!“ На ті слова Мацохзблїд, затряс ся цїлий і голосом дрожачим і тихим сказав: „Оповім цїлу справу; так є змінною зізнане!“ І зачав оповідати цїлу історію:

Сватає свою коханку за брата.

Ксьондз Мацох подав, що Кшижановску пізнав перед кількома лїтами при сповіди в кляштторі і зараз в ній залюбив ся. Тодї вона була телєфонїсткою в Лодзї, коли відтак перенесла ся до Варшави, удержував її своїм коштом і рівночасно зачав її сватати зі своїм рідним братом. Та до подружа не дійшло і тодї кс. Мацох хотячи справу направити, — сфалшував метрику слюбу з Кшижановскою, відтак сфалшував ме

трику своєї смерти і на підставі тих документів замельдував її в Варшаві яко вдову по бл. п. Дамазію Мацоху (т. є. по самім собі.)

Дає й шлюб.

Їздив до неї дуже часто і уживав любови. Остаточно, почав її наново сватати, тепер вже зі своїм стрийчним братом, Вацлавом Мацохом. Сватанє вдало ся і кс. Дамазій сам дав їм шлюб в кляшторі при асистенції арештованого тепер кс. Базилія Олесїньского.

Поміж новоженцями, однакож незадовго вибухли непорозуміня з причини, що молода жінка за богато заглядала за другими мущинами. Рівночасно вибухли непорозуміня поміж замордованим а кс. Мацохом, але по якімсь часї погодили ся.

За протекцією ксьондза дістав Вацлав Мацох посаду в Граніци, куди пізнїйше кс. Мацох часто заїздив.

Морд.

Нагло в Червни Вацлав взяв одно-мі-

сячний урльоп і замість поїхати до Варшави, приїхав до кс. Дамазія. Тут 23 липня вибухла між ними сварка під-час якої оба взаїмно мали набити собі морди. Коли відтак Вацлав Мацох положив ся спати в келії брата, кс. Дамазій Мацох випив чарку вина, взяв лежачу коло печі сокиру і говорячи до себе: Забю тя драбе! — вдарив спячого в голову. Вацлав зірвав ся і зачав кричати. Тоді піп вдарив го сокирою ще пару разів. Кільско разів, не памятає — і коли Вацлав зачав вже харчіти; пригототовив його на смерть (висповідав) і давши йому розгрішенє, зловив за горло і дусив. — Кс. Мацох не памятає, чи бив вістрем, чи обухом!

Отся частина зізнаня така перераж аюча, що прямо кров в жилах стинаэ ся, коли читаємо ті зізнаня злочинного монаха! Та сама рука, котра брата мордувала — роби-

ла знаки хреста над мордованим і коли убійник успокоїв ся що до спасеня душі мордованого — задусив його! К с ь о н д з д о д у с и в с в о г о у м и р а ю ч о г о б р а т а!

Спільник

Поповнивши мордерство, з а́ в и н у в т р у п а в п р о с т и р а л о і положив його поміж стїною а ліжком, відтак позатирав і повимивав слїди з крови, а відтак задумав ся, що дальше робити з трупом Була вже 6-ста година рано, а що жадна щаслива думка не приходила йому до голови, то по довгій внутрішній боротьбі, п о с т а н о в и в д і б р а т и с о б і с п і л ь н и к а, який-би поміг йому в дальшій роботї.

Вибір, впав на кляшторного слугу, Станїслава Залоґа, з яким оставав в добрих зносинах. Залоґ порадив запакувати трупа в кіш і вынести, а коли се вдасть ся, то решта вже пійде гладко. Залоґ принїс кіш, а що тоїй оказав ся малим, то пійшов на місто і купив новий, але і сей оказав ся за тїсний. Тепер сей кіш найдено в мешка-

ню Мацохової, а в нїм ріжні річи як: рясу Мацоха, костельні прибори, хрест і т. п. Коли замір впакованя трупа до коша не вдав ся, Залоґ видумав новий спосіб:

Труп в софі.

На однім з кляшторних коритарів стояло складане ліжко в видї софки. В него постановили запакувати трупа. У міжчасї вибила година пів до 12 надійшла пора обіду. Кс. Мацох пійшов тодї на обід, а через той час Залоґ при помочи ще двох слуг кляшторних втягнув софку до келії і вже сам чекав на кс. Мацоха, поки він не вернув з обіду. Отворили софку, вложили в неї трупа, а що місця в середині було за богато і боялн ся, аби підчас їзди труп, відбиваючи ся не викликав підозріня, кс. Мацох впакував ще до середини своє футро і скровавлену сорочку а Залоґ велику рогожу. Відтак, заповнивши щільно софку, замкнули її і чекали до вечера.

Коли вибила 8 година вечер, пора спільних молитв, Залоґ прикликав дві дорожки; на одній помістив софку і усїв сам, а на другій заняв місце кс. Мацох з другим слугою і вирушили в дорогу. Переїхавши кілька місцевостий, доїхали до греблї під Кломнїцами, де кс. Мацох заплатив Залоґови за поміч 20 рублїв, фіякрови, що віз софку, 30 рублїв, другому 13 рублїв, слузї, що з ним їхав 4 рублї. Відтад фіякер ґі слугою вкинули софку до води і — присягнувши — вернули всї до Ченстохови!

Звідки мав Мацох гроші?

Як звісно законники крім „чистоти“ присягають також і на убожество. Але присяга своєю дорогою, а гроші, гулянки і дївчата своєю. Тож кс. Мацох діставав гроші в двоякий спосіб: — 1) Крав в спілцї иньшими законниками жертви, що їх складали побожні і 2). обкрадав образ Матки Боскої Ченстоховскої.

Скілько коштувала любов?

Після записок кс. Мацоха, його зносини з Кшижановською солоно його коштували. По смерти кс. Гавелчика Мацох вспілцї з кс. Олесїньским украв з його спадщини облїґацїї кредитового земського банку на 5000 рублїв.

Крім сего мав Мацох ще три способи добуваня гроший.

Перший, — се були гроші, які складали компанії, що приходили на Ясну Гору, і які відберав ксьондз, що витав компанію та вводив її до каплиці. До року 1904 сї гроші були виключною власностию законника. В 1904 р. запроваджено в кляшторі „комуну“ т. є. всї гроші мали йти до спільної каси. Однакож помимо того часть гроший, і то значну, законники таки крали для себе. З того жерела Дамазій Мацох в протягу півчварта року присвоїв собі около 10.000 рублїв.

Другим жерелом було спроневірюване гроший, зложених поодинокими особами на

служби божі. В протягу шівчварта року Мацох зачерпнув з сего зверх 10.000 рублїв.

Наконець дістав від свого спільника кс. Олесїнького, який творив обовязки касіера, пайку зі спроневірених спільно гроший; — виплачені йому суми доходили від сїм до 700 рублїв і так послїдного року дістав кс. Мацох від кс. Базилїя раз 300 рублїв, другий раз 200, в липни 500, а при кінци вересня 700 рублїв.

Отже разом — як доси викрило ся — вкрав кс. Дамазій Мацох поверх 30.000 рублїв!

Злодїйська шайка.

По відкритю злочину зроблено ґрунтовну ревізію в ясно-ґурскім кляшторі. На підставі записок арештованого кс. Базилїя Олесїньского стверджено, що ксьондзи крали костельні гроші на неімовірну скалю!

— В касї найдено ледви кілька тисячів рублїв. Краденою добичею дїлили ся совісно.

Кс. Дамазій Мацох одержував з поділу місячно від 100 до 300 рублів, а навіть і більше в міру напливу паломників. Особно подають, що в протягу послїдних лїт Дамазій Мацох побрав від дуже многих осіб поверх 10.000 рублів на службп божі, гроші собі присвоїв і розмарнував а служб не відправив. В послїднім роцї присвоїв собі з сего жерела поверх 10000 рублів, а загалом після його власного признаня украв около 35 тисячів рублів.

Краківська клерикальна часопись пише:

„В Ченстохові є звичай, що з черги призначує ся ксьондза дижурного, що має відберати гроші на службп божі та ріжні иньші релїгійні услуги. Сей ксьондз сповняє обовязки в захристії. Нераз окружають його десятки осіб, складаючи жертви. Ксьондз по черзі приймає зголошуючих ся людий, слухає їх бажань і приймає гроші, а все те має записати до відповідної книжки. Контроля неможлива; ігумен (настоятель) не всюди може бути присутний, зреш

тою числить на сьвященичу совість. Тимчасом деякі дижурні, між иньшими кс. Дамазій, витворили собі жерело знаменитих доходів. Неконтрольовані заберали гроші для себе. Настоятель кляштору нераз дивувався, що наплив побожних до Ченстохови є що раз більший а доходи що раз меньші. Підчас коронації пр. тисячі осіб складали щедрі жертви, а каса не відчувала ріжниці. Тому й не диво, що кс. Дамазій міг легко розкидати тисячами рублїв. Бо в Ченстохові жертви в захристиї плывуть не мідяками, а сріблом, золотом і що найменьше рублевими банкнотами. Кс. Мацох часто сповнював обовязки дижурного і міг черпати цїлими пригорщами.“

Оттак і повторяють ся наші слова, коли ми стільки перестерігали людий перед ношенєм жертв до попа, перед переповнюванєм і так вже повної попівської кишені. Хлопську кровавицю, остатний цент, за який лучше-б дитинї кусок хлїба купити,

— віз хлоп до Ченстохови — а тут ксьондз злодїй краде сю кроваву працю, аби її промарнувати на гулянку та розпусту! І се дїяло ся від многих лїт! Тепер вже хпба і найупертїйші прозріють і перестануть напихати попівські кишені своєю кровавицею!

Обрабованє образа.

До тепер вже показало ся, що кс. Дамазій Мацох систематично обкрадав суконку Матки Боскої вийманочи з неї дорогоцїнности, а на їх місце вставляючи кавальчики шкла; що золоті і иньші прикраси заміновав на томбакові, словом, що поволи вичищував косцьол з нагромаджених там через столїтя скарбів. Коли сї операції звернули на себе в кляшторі увагу і грозила ревізія каплицї, тодї той самий злочинець з помочию своїх собратів кс. Старчевського і кс. Олесїньского доконав памятної кражежі суконки і кор'ни, аби відвернути підозрінє в сторону неістнуючих рабівників споза кляшторy-

Таж сама трійця винна є в смерти кс. Йодля.

В продажі дорогоцінностий нераз, ставав до помочі замордований брат, Вацлав Мацох, який працюючи на почті в Граніци, міг без клопоту влекшувати висилку коштовностий за границю до ювілєрів та торговців німецьких.

Обрабованє скарбниці.

Ревізія вказала ще більше, виказала, що злодії в білих рясах обікрали не лише образ, але й запустили палці в скарбницю. Підчас ревізії в родичів Новаковської, коханки кс. Олесіньского, найдено в образі укрити підроблені ключі від кляшторної скарбниці.

Підчас ревізії в кляшторі перетрясали всї келії, ревідували докладно кляшторну службу, відбивали підлоги і копали лопа-

тами кляшторні вали. Вислїдом ревізії є много важних здобутків. В келїях законників найдено більші суми гроша, але й не лише в них, бо навіть в одного зі звичайних слуг найшла ся сума 4000 рублїв готівкою! Отсї гроші сконфісковано.

Отруїли?

Коли всї злодїйства сеї попівської банди вийдуть на верх, годї ще предсказати, В всякім разї тут приходить на думку один із кляшторних братчиків, який занимав ся золотникарством і нагло житє закінчив на два місяцї перед викритєм Мацоха. Той братчик, знавець золотникарства, міг достеречи зміну клєйнотів і за те відпокутував смертию. Вмер нагло, але на разї не було причини приписувати надзвичайне значіне його смерти і аж доперва тепер зачинає вона набирати иньшого значіня. Сей братчик, називав ся він Йодель, вправляв в золото брилянти на чудотворний образ.

Тепер слїдство довело до сего, що мабуть його замордували другі ксьондзи за те, що припадково впав на слїд злодїйств, які поповнювали „отцї“ Дамазій, Ізидор і Базилї. Коли умер, лїкарі тодї осудили, що він умер, на „delirium tremens“ (пияцький шал) з причини надмірного пияньства. Та що вже там було, то було, а в кождім разї гарне се сьвідоцтво про кляштор, що ксьондз міг так пити, що аж смерть його приписують пияцькому шалови, що і між сьвітськими пияками рідко лучає ся. А факт, що в келїї Дамазія найшов ся великий засіб фальшивих перел, які йому очивидно служили до підмінюваня, завсїгди буде кидати значучу тїнь на смерть кс. Йодля.

Сокира.

З Ченстохови доносять, що полїція найшла сховану в комірцї сокиру, якою поповнено убійство. На сокирі, вістрю і обуху, найдено ще виразні слїди крови і людське волосє. Викрито

столяря, від котрого Дамазій пожичив сокиру на кількана йцять днїв перед мордерством, жадаючи, аби була добре вистрена. Столяр пізнав сокпру, як свою власність, що дав до рук Мацоха. Мацох говорив йому тодї, що мусить обрубати якісь дички перед вікнами.

Крім сокпри найдено в комірцї також листи, компромітуючі кс. Ізидора і Базилїя.

Арештоване попів.

Поліція зревідувала келїї всїх законників і в цїлім кляшторі та арештувала кляшторного придверника Власїкевича під закидом спільництва в замордованю Вацлава Мацоха, а також двох ксьондзів Павлїнів, Ізидора Старчевського і Базилїя Олесїньсколо.

Родина кс. Старчевського.

Із знайдених в келїї кс. Старчевського підроблених ключів один надає ся

до отвирання замку від ослони „чудотворного" образу.

З причини, що депеша, остерігаюча Мацоха перед грозячим йому небезпеченьством, була надана в Серадзю — начальник варшавсього слїдчого виділу удав ся там і дійшов, що телеґраму надав Ян Лукаш Старчевські, батько кс. Ізидора, на припоручене тогож. В виду сего старого Старчевського також арештовано.

Про сего чоловіка, який підчас подорожий кс. Мацоха з його коханкою відгравав ролю мужа Кшижановської, говорять, що в Серадзю арештоване його зробило величезне вражіне, бо то був чоловік, що завсїгди удавав дуже побожного і як то кажуть, прямо з церкви не виходив.

Доконано також ревізії у Діонїзія Старчевського Ізидорового брата. Поліція забрала фонди його жінки, яку кс. Ізидор вивінував.

Підпалили вежу.

В злочини в меньшій мірі вмішані ще й иньші попи. І так йде поголоска, що са-

мі ксьондзи підпалили були вежу на косцелї, хотячи видусити з людий гроші на гулятику. Се їм зовсїм вдало ся. І люди складали гроші, а ксьондзи будували вежу і провадили місію попід спідницями.

Гільтайська трійця.

Хто був вождом у всїх тих крадїжах? Всї слїди до тепер звертають ся против одного з трійцї, кс. Ізидора Старчевського. Він на кілька тиждїв перед рабунком образу прийшов до знакомого слюсаря Блаховича, і даючи йому відтиски з воску, попросив, аби він зробив ключі після тих відтисків. На воску були відтиснені ключі від дверий каплицї і скарбницї.

Дістявши ключі, робив, що душа забажала. Але не міг робити того сам. Злапав би ся.

Жив близько з двома собратами, Дамазієм і Базилїєм. Сї так само як він потребували дуже богато, бо не мало видавали; сьвідчать про се: по королївськи прибране мешкане Кшижа-

новської, коханки Дамазієвої, 200 любовних листів до Ізидора тай ріжні коханки Базилїя. Всї вживали сьвіта і потребували гроший. І як виглядає кс. Ізидор був провідною душею компанії, він комендерував рабунком, а виконав його Залоґ, котрому кс. Ізидор дав ключі від каплиці.

В Кракові признав ся кс. Дамазій іще до одної крадежи. Именно виповів ся, що по смерти кс. Бонавентури Гавелчика обікрав враз з кс. Базилїем Олесїнським його трупа на 5000 рублїв. Отже, чи лиш на 5000? Може більше? Померший кс. Гавелчик належав до закону через пів століття, жив довго ще за часів, коли в кляшторі не було т. зв. „комуни“, т. є коли кождий з ксьондзів діставав за служби гроші на приватну власність. За тіж служби давали нераз гроші, що доходили й до 100 рублїв. Отже сї найлучше платні служби відправляли самі Павлїни в кляшторі, а меньше платні віддавали пробощам і вікарим по меньше за-

можних парафіях. Так кс. Бонавентура міг через такі довгі літа призбирати суму навіть десять раз більшу.

Як жили побожні Павлїни?

Які страшні відносини панували в тій ченстоховській клєрикальній печері, нехай посьвідчить опис, якій подав польский клєрикальний „Час“:

„Деморалїзація в кляшторі панує вже від давна. Павлїни частенько перебувають поза кляштором, бувають по реставраціях а навіть неночують в келїях. Замість услугувати собі самі, мали службу, власні карити, келії пристроєні роскішно. Часто законники переберали ся на цивільно і подорожували, де їм сподобало ся, часто в товаристві женщин. Неоден з Павлїнів вивіновував і своїх свояків, часом навіть зовсїм явно; і так пр. одному Р. купиводин з нежиючих вже Павлїнів двір за кількаде

сять тисячів рублїв". (Кілько-ж вкрав в своїм житю той преподобний душпастир?)

З отсих слів видно, що теперішні лайдацтва — се зовсїм не щось нове, що давнїйше гуляли і крали ще більше.

Неперерваний ланцух злочинів

Ченстоховський кляштор був в протягу лїт видовищем неодного злочину. На жаль, не всї вони вийшли на яв, так само як се було в кляшторах еспанських, де доперва народні бунти відслонили прямо нечувані злочини лїнивих і кровожадних монахів! Але те, що дійшло до відома загалу, вказує виразно, що ченстоховський кляштор з давен давна був місцем злочинів, а послїдні крадїжи, мордерства і рабунки — се лише дальша нитка в пахучім букет „чеснот" ченстоховських дармоїдів.

Що стало ся 50 лїт тому?

Перший процес в справі рабунку ченстоховськпх дорогоцїнностий відбув

ся около 1850 р. в Кракові. Героєм процесу був краківський юбілєр, Вестфалєвич, який замотав ся в справу завдяки братчикови із закону Павлінів на Ясній горі в Ченстохові. Сей братчик зголосив ся раз до Вестфалєвичого склепу із золотими ґузиками від жупана, вписадженого брилянтами. Хотів їх продати. Вестфалєвич купив ґузики як золото і рівночасно витолкував братчикови що брилянти — се звичайне шкло. Коли братчик вийшов зі склепу, Вестфалєвич сейчас взяв ся до вилупаня брилянтів із ґузиків, з яких кілька впало під стіл. Торг і вилупуване брилянтів підглянув один з челядників Вестфалєвича, а відтак найшов під столом два брилянтики, яких Вестфалєвич не достеріг. Забравши їх, він пійшов продати їх на Казїмерж (частина міста) і там його заарештували. По нитці дійшла поліція до клубка. Наслїдком сего був процес, який став причиною матеріяльної руїни краківського юбілєра. ґузики з брилянтами походили з ченстоховського кляштору.

Отже вже перед половиною столїтя скубали преподобні отчики скарбницю, до якої темний, сфанатизований і пережертий клерикалїзмом народ зносив без перестанку скарби. Пахучий трилистник — Дамазій, Ізидор і Базилї, — мали попередників, яких суд вилапував. А кілько не злапав?

Перед 25 лїтами.

Але й мордерство в келії ченстоховського кляштору не є вже новиною! І на сїм полї мав кс. Дамазій попередника! Бо 25 лїт тому назад один кляшторний братчик заморду-вавкс. Адріяна, підрізуючи йому бритвою горло! Аби затерти слїди, облявв труна нафтою і підпалив — а сам втїк — взявши собі в него на дорогу 20 тисячів рублїв. То значить, що кс. Адріян, так само як тепер ксьондзи Дамазій, Базилїй і Ізидор, хоть присягав на убожество, — але так само, як вони — крав жертви складані на кляш-

тор, бо звідкиж би убогий зяконник мав 20.000 рублїв?!

Ґенерал Рейман і єго компанїя.

Зверхником кляштору є кс. Рейман, ігумен Павлїнів, котрого клєрикальні ґазети мало що сьвятим не зробили. Тимчасом той „сьвятий законник“ є лише гідний союзник сеї законної трійцї, яка перемінила клаштор в Ченстохові у дім розпусти і різницю.

Кс. Рейман позискав собі цїлковито россійські власти. В Петербурзї мав величезні впливи. І в Римі також. Але не мав законного духа. Легковажив строгі приписи павлїнського реґуляміну. Прибрав безправно титул ґенерала хотяй вибрали його лише ігуменом. І хоть вибрали його лише на три роки, кс. Рейман ще через 12 лїт опісля без вибору задержував гідність ігумена. Се було можливе лише при безвзглядним попираню россійського правительства. Тодї кс. Рейман мав за собою більшість законників.

Карністъ і законний дух упав цїлковито. Нїхто непридержував ся приписів, спільного житя і спільности май на не було, законники коли хотїли, тодї виходили з кляштору. Жертви на служби плили до кождого з осібна. Чеснїйші і совістнїйші законники постановили зло усунути. По довгих старанях відновили комуну і в 1907 р. урядили вибір ігумена. І тодї ще переїщов кс. Рейман більшостию одного голосу.

В послїдних трох лїтах до власти прийшла біля Реймана, як його прибічна ґвардія — славетна Ьині гільтайська трійця, Базилї Олесїньскі, Дамазій Мацох і Ізидор Старчевський. Базилї і Дамазій мали припоручене зберати гроші в захристії на служби божі. Вони то пізнїйше були обовязані розсилати до иньших ксьондзів гроші за ті служби, яким кляштор не міг дати ради. Отже кождий з них міг брати, кілько хотїв, міг записувати, що переслав гроші денебудь, а ховати їх до своєї кишенї.

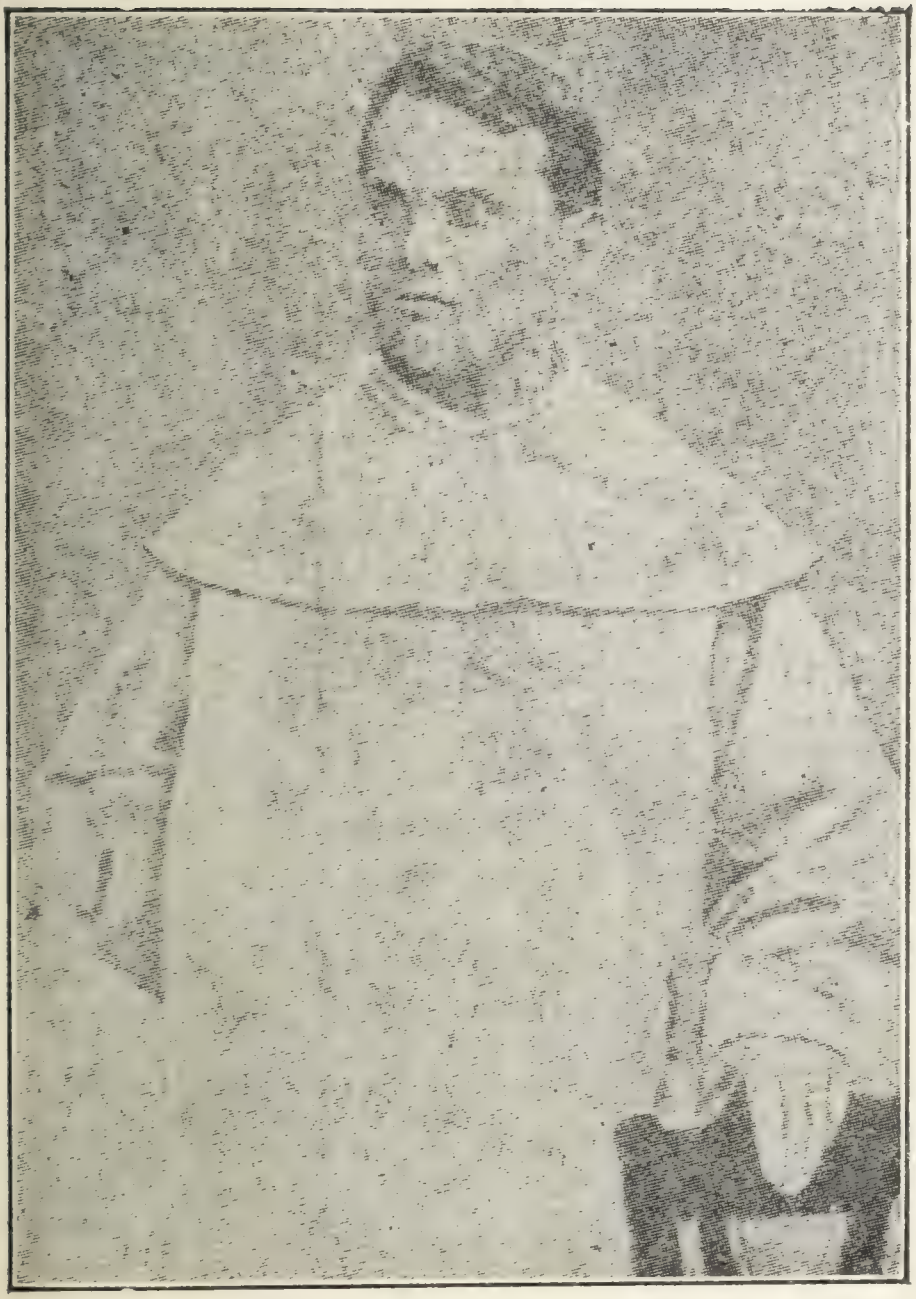

Кс. Ізидор Старчевскі.

Рейман подорожує з сьпівачкою.

Кс. Рейман подорожував до Еспанії і був в Біярріц з одною звісною сьпівачкою. Був також справний при чарці і в той спосіб — крім хабарів — умів з'єднати собі россійські власти. По ґенералськи пив з ґенералами...

Тою дорогою міг узискати усуненє касарень вііськових з сусїдства кляштору, але позволяв собі вживати сьвіта за богато і злим приміром сьвітив перед своїми братами. Протекція уряду помагала йому удержувати ся при власти (так н. пр. правительство не затвердило його суперника-Вельоньского). Отсе пояснює, чому найгірші шумовини находили ся в наближшім о, круженю Реймана.

Чому Дамазій мав вплив на Реймана.

Слїдчий судия Кон... з Варшави оповідав знайомій особі, що кс. Дамазій через припадок здобув величезний вплив на „сьвятого" настоятеля закону. Був раз кс. Дамазій в Катовіцах, а як любовник

Кс. Базилї Олєсїньскі.

женщин роскошував в готели з якоюсь дівчиною. А в сусіднім покою так само невинно забавляв ся... о. настоятель і кс. Дамазій се відкрив! Те відкрите цілковито віддало настоятеля в руки такого спритного драба як Дамазій. Зрештою — кс. настоятель зовсім не таїв ся зі своїми гулянками а про його повози дуже а дуже богато балакають в Ченстохові! „Від голови риба смердить!"

Біскуп проти законників.

Ославлений біскуп Здзіговецкий який в пору крадежий та нічних гулянок Павлінів писав доноси до царського ґенерала Скалона на антиклерикального писателя Немоєвського, тепер по невчасї взяв ся до злодюг є Ясної Гори. Старає ся о прогнане на чотири вітри сеї урвителської банди і хоче обсадити кляштор сьвітськими попами під комендою каноніка Міхалського. На вільнодумні правительства, що проганяють монахів, кидають клерикали громи, а тут навіть біскуп му-

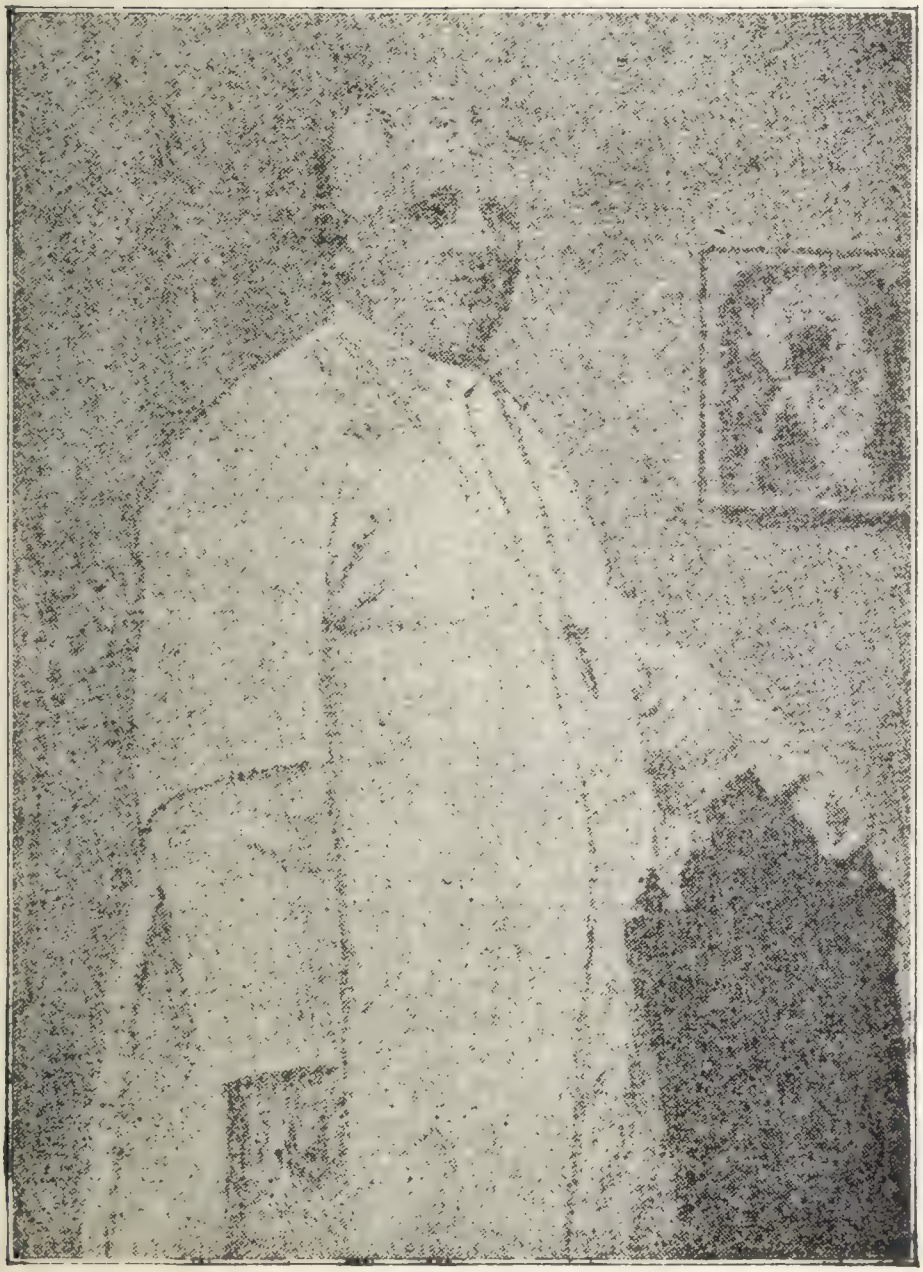

Кс. Генерал Евзебій Рейман.

сить те саме робити з павлїнськими дармоїдами. Чи то не характерпстичне? Тільки чи нові сторожі чудотворного образу не заразять ся „мацохїзмом".

Бунт монахів.

Тимчасом біскуп Здзїдовецкий задекретував, що до часу покінченя Моцохового процесу кляштором має завідувати делеґація, зложена зі сьвітських попів; Павлїнам позволив лише жити у кляшторі, без права мішати ся у справи косцьола (отже і без права сягати по гроші). Але законники явно збунтували ся проти біскупської власти і візвали сили царського правительства на поміч.

Коли рознесла ся вістка про крадїж суконки з „чудотворного" образу, Павлїни з болем, жалем і обуренем вікликали ся до народу: цїлий нарід має каяти ся, аби переблагати „королеву неба" за учинену зневагу, за збезчещенє її „чудотворного образу." По цї-

лій Польщі мусїли відбути ся благальні, екскіяційні набоженьства.

Так хотїв біскуп, щоби — на знак жалю, що такі огидні злочини, така зневага бога, таке згіршене дїяло ся внутр закона, — цїлий павлїнськпй закон відбув через 10 днів реколєкцій.

І щож стало ся? Ті люди, що хотїли, аби весь народ благав Бога о вибачене за .... їхвласний гріх, — самі не хотїли взяти участи в екскіяційних реколєкціях. Прибувший на Ясну Гору редемпторист, кс. Бернард Лубеньскі, який мав відправляти сї реколєкції, відїхав з носом!

Чи можна представити собі більший цинїзм, більшу безвстидність?

Нехай кає ся цїлий край, нехай кають ся невинні люди, а ті, що між ними виховав ся злочин, котрі вигодували серед себе, в своїй затроєній атмосфері злочинців,

Олена з Книжановских Маджэва.

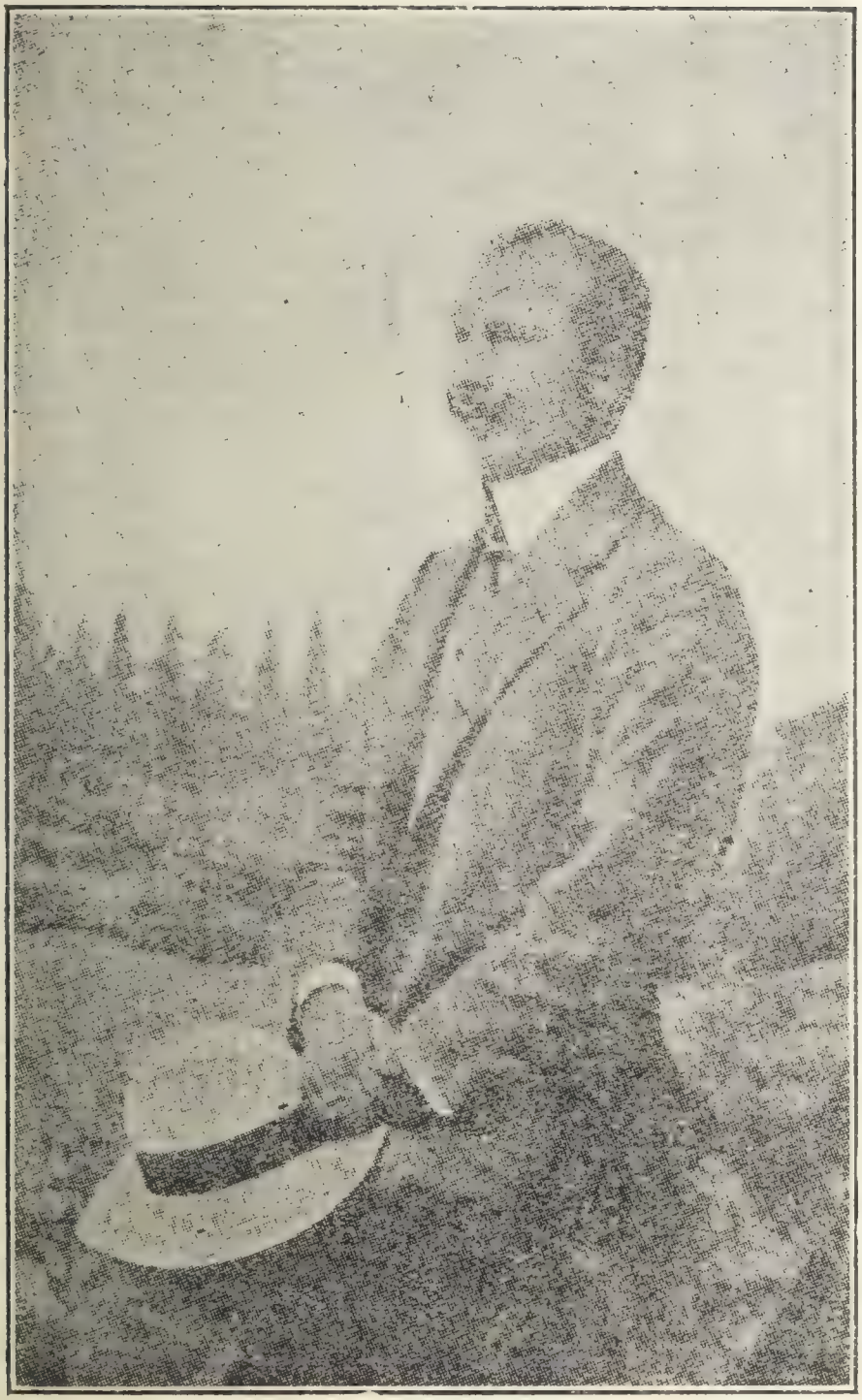

Вацлав Мацох.

котрі їх висунули на своє чоло, відмовляють ся від всякої покути, зачинають боротьбу з біскупом, що нїби він не має права мішати ся у їх реґули. Сьміють правувати ся!

За нїчо мали собі свої приписи, коли ходило о орґії, о пиятику, о подорожі з коханками, о цїлий ряд лайдацтв і злочинів, а коли ходить о задану їм покуту, то нагло зачали балакати про нетикальність своїх правил, які не зносять навіть біскупської власти.

Отсе повинно отворити очи навіть тим, котрі через клерикальне закукурічене хотїли доказати, що тільки пара драбів дістала ся в сьвяту громаду, як колись Юда дістав ся межи апостолів; — той безвстид, той непослух для епископа повинен всякому отворити очи-що ґанґрина огорнула цїлий закон, що гори золота, які зношено на Ясну Гору до шпіку костий зіпсували і внечуваний спосіб розухвалили монашу банду.

Павлїни і царське правителство.

Збунтувавши ся проти біскупа, Павлїни скористали з приїзду до Ченстохови царського урядника, Петрова, який з'явив ся в цїли розслїдженя крадїжи та мордерства в кляшторі.

На скаргах і виводах Павлїнів оперло ся рішенє Петрова, що біскупські комісарі мають вступити ся з кляштору. Мало того! Ченстоховські монахи вислали ще й одного з себе до Варшави до ґубернатора Скалона зі скаргою на біскупа!

Як Павлїни провадили рахунки?

Делеґат россійського правительства. Петров, оголосив друком свої замітки про ченстоховську справу. Отже сей Петров твердить, що касові книги провадили ся в кляшторі в скандальний спосіб, що найдено в них перечеркуваня і перескробуваня, що много фондів зовсїм не втягало ся до книги доходів. Так н. пр. в нотатках захристіяна найдено видаток в сумі 13.000

р у б л ї в , який у книги зовсїм не був записаний. Петров критикує також надмір служби у кляшторі, роскішне уряджене келїй і т. д.

Склєрикалїзована преса.

Нинї показує ся, що в цїлій Ченстохові звісні були здавна скандали в кляшторі Павлїнів, тих монахів, що виводять своє імя від Павла-Пустельника, що то десь в Єгиптї мав прожити свій вік на пустинї у якійсь печері... Не снило ся сему пустельникови, що під його імя будуть підшивати ся злодїї і убійники; що в кляшторі його імени найдуть ся по злодїйськи підроблені ключі, скровавлені сокири, фалшиві печатки, любовні листи, облїґації, бравнїнґи, трутина....

Справдї не цїлу ту масу лотровств, що дїяли ся в мурах кляштору, можна було прочувати, то однакож богато про се знали і чували, а о д н а к о ж п р е с а н е х о т ї л а п і д н е с т и о с т е р і г а ю -

чого голосу, хотяй як сам „Час" твердить, скандальні надужитя в кляшторі дїяли ся вже з давних часів. Чому-ж?! Бо цїла преса в Польщі є або клєрикальна, або супроти клєрикалїзму польського суспільства лякає ся чіпнути таку пляцівку клєрикалїзму.

Не чули над собою Павлїни контролї публичної опінії і зіпшовши раз на слизьку дорогу, могли свобідно скочувати ся щораз низше — на дно багна, з гулящих дармоїдів перероблювати ся в злочинців.

Десять заповідий.

1. Не будеш мати иньших богів крім мене.

А вони кланяли ся перед Мамоною.

2. Не взивай імени божого даремно.

А вони роблячи злочини, присягали, що невинні.

3. Памятай день сьвятий сьвяткувати.

Отсе одно приказанє вони узнавали і

Видача Мацоха російським жандармам у Щаковій.

то щиро, бо непрацювали через довгі лїта.

4. Шануй отця і матїртвою.

А вони робили зі своїх батьків куплярів, що заслоняли перед сьвітом їх розпусту.

5. Не убий.

А вони сокирами рубають.

6. Не чужолож.

Чужоложили.

7. Не кради.

Крали.

8. Не сьвідчи ложно проти свого ближнього.

А один з них має якраз процес о фалшиву присягу перед судом.

9. Не бажай жінки ближнього твого.

Отже вони по фамілїйному роспустували з жінками своїх братів.

10. Анї вола, анї осла, анї слуги анї служницї, анї жа-

дної річи, що є ближнього твого.

А вони обкрадали навіть трупи своїх товаришів, крали навіть ті дорогоцінности що побожні давали Матери Божій, сподіючись, що підкуплять ся в сей спосіб до неба.

Пісні про Канаду і Австрию . . . ·40
Нові Пісні . . . ·25
Робітничі пісні, про долю канадийских робітників . . . ·25
Сім Мудрців ·25
О терпеливій Єлені ·25
Найновійші чуда в Ченстохові 15 ц.
Пророчества Ісуса Христа 25 ,,
Канадийскі Оповіданя 15 ,,
Закон про відшкодованэ робітників 10

Пишіть по наш катальог на виразну адресу:

RUSKA KNYHARNIA

850 MAIN ST. WINNIPEG MAN.

ЧИ ЧИТАЄТЕ?

„РОБОЧИЙ НАРОД“

часопись, що виходить ЛИШЕ ДЛЯ ДУМАЮЧИХ ЛЮДИЙ і ніколи не вагає-сь сказати правду.

„РОБОЧИЙ НАРОД" каже правду про всяких дурисьвітів і обманців робочого люду.

„РОБОЧИЙ НАРОД" каже правду про політичних аґентів всїх капіталїстичних партій.

„РОБОЧИЙ НАРОД" відкриває всї заходи капіталїстичної кляси для туманення і поневолювання робітників.

„РОБОЧИЙ НАРОД" не боїть ся сказати правди про яких би то не було урядників, панів, мінїстрів чи монархів.

„РОБОЧИЙ НАРОД" каже правду про суди, про полїцію і про військо.

„РОБОЧИЙ НАРОД" каже правду про попів, як служать не богови а мамонї.

„РОБОЧИЙ НАРОД" каже правду про часописи, що за юдині гроші торгують народною темнотою.

„РОБОЧИЙ НАРОД" описує відносини у майнах і фабриках і на фармах і виказує, чому ті, що працюють, такі бідні і слабі, а ті, що нїчого не роблять, такі ситі, здорові та богаті.

„РОБОЧИЙ НАРОД" каже все правду, і то в тій цїли, аби робітники порозуміли свою кривду та навчили ся, як мають від неї виратувати ся.

От через те Ви мусите читати і передплачувати „РОБОЧИЙ НАРОД".

Виходить три рази на місяць і коштує на рік **$1.50**

Пишіть за ним зараз на адрес:

ROBOTCHYJ NAROD

BOX 3542 (STA. B.)

WINNIPEG, MANITOBA.